

Vergelijken we deze data met die van vorige jaren, dan vinden we een „achterlijkheid” van twee tot vier weken. We weten nog altijd niet wat „normaal” moet heeten.

JAC. P. THIJSSE.

HET GELDERSCH LANDSCHAP.

Wij ontvingen het verslag van deze Stichting over de jaren 1935—1940. Het Geldersch Landschap is een der meest actieve van de Provinciale Stichtingen en in geldwaarde uitgedrukt is het ruimschoots nummer één. De sluitpost van de balans is f 1070689,25. Het bezit thans haast een dozijn landgoederen: de Dellen, Warnsborn, Mariëndaal, de Duno, Kasteeltuin Wychen, Lochemsche Berg, Belmonte, Klooster Hulsbergen, de Wilde Kamp, Bronhuizer Bosch en Lichtenbeek. Bovendien heeft zij met eigenaren van andere landgoederen nog contracten loopend van niet-bebouwing en voorkoop.

Een voorbeeldige inspanning en toewijding. De verovering van den Lochemschen berg is als een veldtocht vol avontuur. Reeds is een groot deel bezet. Wij behoeven er niet aan te twifelen, of de volledige overwinning wordt behaald. Wie daaraan wil meewerken kan zich aanmelden bij de Administratie van de Stichting het Geldersch Landschap. Markt 24, Arnhem. Giro 150284. De leden betalen een jaarlijksche contributie naar keuze met een minimum van f 2,50 oplopend tot f 100. Giften ineens worden aanvaard tot elk bedrag.

Het trekt de aandacht, dat op een enkele uitzondering na, de bezittingen van het Geldersch landschap landgoederen zijn met huizingen van allerlei aard. De Stichting bezit niet minder dan 52 huizen, ingericht als hotels, boerderijen, grootere en kleinere landhuizen en woningen voor landarbeiders. Wij hebben hier te doen met een mild geval van landnationalisatie. Al jaren geleden heeft Jhr. W. H. de Beaufort er op gewezen, dat het groot-grondbezit voor een deel de bestemming zou krijgen van recreatie-oord en „natuurerrein”. Het Utrechtsch landschap werkt ook in deze richting.

De Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten bezit ook wel buitenplaatsen, zooals Hilverbeek en Gooilust, maar heeft zich toch in hoofdzaak gericht op natuurlijke landschappen zooals Fochtelloo, Dwingelloo, Buurserzand, Korenberger Veen, Veluwezoom, Loonsche en Drunensche duinen enz.

It Fryske Gea heeft wel het meest de aandacht geschonken aan de wilde flora en fauna van Nederland.

Wij hopen, dat het Geldersch Landschap ook nog wat meer dien kant zal uitgaan. Met Hulsbergen heeft het al een stap gedaan in de richting van het Landschap der Groote Rivieren, dat zoo dringend aandacht vraagt. De normalisatie en kanalisatie van de Maas hebben ons geleerd hoe sterk wel kan worden ingegrepen en gelukkig ook, hoe door tijdig overleg nog wel iets kan worden behouden of verworven. Geldersche IJssel, Rijn, Lek en Waal hebben groote kans nog eens ter dege behandeld te worden. Daarom is groote waakzaamheid geboden, van Lobith tot Loevestein en den Diefdijk, van de Pley tot aan de Ketel. Het landschap tusschen de bandijken van onze stroomen is — ge moogt het gelooven of niet — een der meest oorspronkelijke en vrije van ons land. De uiterwaarden, de doode armen, de rillen, de geulen en hanken vormen een heel bijzonder landschap, rijk en schilderachtig en van groot wetenschappelijk belang. Tot in het eind van de achttiende eeuw huisde er de bever en dat het niet alleen merkwaardig is om het verleden, maar ook voor de toekomst, blijkt uit de waarnemingen omtrent het broeden van de Groote Zaagbek, nieuw voor Nederland. En dan hebben we ook nog de wieden en walen, de breken en braken langs de landzijde van de bandijken. Van dit alles is nog niets veilig.

Hetzelfde geldt voor de beken en moerassen in den Achterhoek. Velen meenen, dat daar reeds zoowat alles is ontgonnen en genormaliseerd. Gelukkig niet. Ook moet men wel bedenken, dat

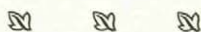
aan de beken doorgaans is verbonden het oude boschlandschap met zijn zeer bijzondere flora en fauna. Deze bosschen van den Achterhoek zijn voor de biologen „toegankelijk” gemaakt door de fraaie studie van Meyer Drees.

De biologen mochten hun stem wel eens wat luider laten hooren. Het voornaamste werk van Natuurbescherming behoort toch altijd te zijn het behoud van de Flora en Fauna van Nederland en wel zoo, dat die kunnen voortgaan zich natuurlijk te ontwikkelen, ook door de vestiging van nieuwe soorten. Onze Flora en Fauna bestaan niet uit moeizaam worstelende uitstervende relictten, maar vertoonen nog steeds uitbreidings- en vernieuwingsdrang.

Het Verslag wordt besloten met een viertal bijdragen: De mensch in het Geldersch Landschap. Het dier in het Geldersch Landschap. De plant in het Geldersch Landschap en De sage in het Geldersch Landschap.

Het zijn natuurlijk slechts korte schetsen; het zouden dikke boekdeelen kunnen zijn. Evenwel moet ik eventjes schoolmeesteren. Er staat ergens, dat er in ons land 275 soorten van vogels voorkomen. Dat is maar eventjes 75 te weinig. En op blz. 39 vinden we een foto van Pijlkruid, maar daaronder staat: Zwanenbloem. Heeft de zetter dat op zijn eigen houtje gedaan?

JAC. P. THIJSSE.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

De Bakkerswaal met de Eendenkooi van Lekkerkerk. Vele, vele jaren heeft de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten getracht de Bakkerswaal bij Lekkerkerk aan te koopen. Na een reeks van spannende avonturen zal het nu zoo ver komen. Thans is de oplossing gevonden, dat de Stichting het Zuidhollandsch Landschap, gesteund door „Natuurmonumenten” de Bakkerswaal met eendenkooi aankoopt. De regeering heeft dispensatie verleend van het verbod tot het houden van geld-inzamelingen en nu komt dus het Zuidhollandsch Landschap bij de natuurvrienden aankloppen om een gave. Het is wel gewenscht, dat er een bedrag van f 20.000 binnen komt. Een jaar of wat geleden zouden de Rotterdammers dat wel alleen hebben kunnen klaarspelen maar nu komt heel Nederland er aan te pas.

Onze lezers zijn voldoende bekend met de van ouds beroemde aalscholverkolonie van Lekkerkerk. In de laatste jaren heeft die nieuwe bekendheid verkregen door de fraaie studies van den heer Kortlandt. Ook over de beteekenis van den Aalscholver als decoratie in het landschap der benedenrivieren en Zuidhollandsche stroomten behoef ik niet uit te weiden.

Maar vooral verheug ik mij erover, dat nu eindelijk een waterstaatkundig en geomorfologisch zoo belangrijk landschap als deze „waal” in het bezit komt van de organisatie voor natuur- en landschapsbescherming.

Onze eerste Waal! Ik kan er dadelijk vijftientig noemen, die nu nog moeten volgen, hetzij ze waal heeten of wiel of wade of breek of braak. Men stijve dus de kassen van Natuurmonumenten en van de Landschappen, want deze waterstaatkundige, hydrologische natuurmonumenten komen vrijwel door het geheele land voor.

Foto A. Kortlandt.

Aalscholver op Bakkerswaal.

JAC. P. THIJSSE.